

“Na o a tseba hore diabo ke eng,

Ke eng hape seo o lokelang ho se tseba jwaloka motsetedi...”

**DIMMARAKA
TSA
DITJHELETE**

Na ke mesebetsi efe e ka sehlohong ya Lefapha la Dimmaraka tsa Tjhelete tsa Boto ya Ditshebeletso tsa Ditjhelete (“FSB”)?

Ho latela FMA, Lefapha la Dimmaraka tsa Ditjhelete la FSB le na le boikarabelo bakeng sa bohlokomedi ba diphethisetsano tsa ditshireletso tse nang le laesense (the JSE Limited), polokelo ya ditshireletso e bohareng (Strate Limited) hammoho le matlo a bohlakisi, tse bitswang, Strate Limited and Safex Clearing Company (Pty) Ltd (“SAFCOM”). Diphethisetsano le dipolokelo tsa ditshireletso e bohareng ke ditheo tsa kaho tsa mmaraaka tse sebetsang jwaloka mekgatlo ya botsamaisi/tse nang le matla a boitaolo (“SROs”) ka ha di ikarabella tlasa FMA ho hlokomela basebedisi/bankakarolo ba yona ba dumelletsweng ka molao (“ditho”) le ho etsa bonnete ba hore ditho tsa yona di ikamahanya le melawana le dipehelo tsa FMA. FMA hape e boela e dumella ntlo ya bohlakisi e ikemetseng ho sebetsa jwaloka mekgatlo wa boitaolo o tla nka boikarabelo bakeng sa bohlokomedi ba ditho tsa ona tsa bohlekwisi. Strate Limited di hlwekisa/hlakisa ditjhelete tse bolokilweng le dibonto ha SAFCOM e hlakisa disebediswa tse ding tse ntseng di le teng.

Na motho a ka etsa jwang ho tsetela dishereng tse lenaneng la Diphethisetsano tsa Ditshireletso?

Webosaete ya JSE e tshwere lenane la difeme tseo e leng ditho tseo batsetedi ba ka yang ho bona hore ba ba thuse ho kgetha dishere. Setho se ka sebetsa jwaloka molaodi wa botsetedi ba motsetedi mme a ka nna a reka le ho rekisa dishere boemong ba motsetedi ka bohato ba ho itekodisisa le ho inkela qeto kapa motsetedi a ka ntsha taelo ho mothusi wa hae ho hweba ka dishere tsa kgetho ya motsetedi. Batsetedi ba lokela ho ithuta dishere tsa kamoso ka hloko pele ba etsa qeto ya ho tsetela, khr, ba lokela ho sheba nalane ya ditjhelete tsa khamphani, tsamaiso ya khamphani, hore na khamphani ke nnete e teng lenaneng la JSE, jj.

Dikhampani tse siyo lenaneng ha jwale ha di laolwe ka mokgwa o tshwanang jwaloka dikhampani le batsetedi ba teng ba dishere tse siyo lenaneng, ka tsela e jwalo, ha di natefelwe je tshireletso e tshwanang ya molao.

Na motsetedi o tla tseba jwang hore motho/khamphani eo a sebetsanang le yona e na le laesense ho laola/ tsamaisa kgwebo ya ditshireletso?

Ho latela difeme tseo e leng ditho ho JSE, batsetedi ba ka buisana le mongodi wa khamphani ya JSE ho theha hore na feme ke setho se ananetsweng ka molao sa JSE kapa ba ka nna ba lekola webosaete ya JSE. Ho late-la bafani ba ditshebeletso tsa ditjhelete, batsetedi ba ka buisana le Lefapha la FAIS la FSB ho lekola hore na FSP e na le laesense kapa tjhe e tswang ho FSB.

Na ho bolelwang ka ho ba SRO le hore na ke efe kamano mahareng a FSB le SRO, khr, diphethisetsano, dipolokelo tsa ditshireletso tse bohareng hammoho le ntlo ya ho hlwekisa e ikemetseng?

FMA e thusa ka ditheho tsa moaho wa mmara tse jwaloka diphethisetsano, dipolokelo tsa ditshireletso tse bohareng hammoho le ntlo ya bohlwekisi e lokelang ho fumana laesense ho SRO. FMA e hlakisa ka ho totobala boikarabelo ba SRO. SRO ke boikarabelo tlasa FMA ho hlokomela/tsamaisa ditho tsa yona le ho etsa bonnete ba hore ditho tsa yona di ikamahanya le melawana le dipehelo tsa FMA. Diphethisetsano, dipolokelo tsa ditshireletso tsa bohareng kapa ntlo ya bohlweki e bohareng, ka tsela e jwalo e tlamehile ho phethahatsa mosebetsi wa SRO pele e ka fumana laesense ho FSB. SRO e na le boikarabelo bakeng sa ho ananela ditho tsa yona.

Ho Kenya ditletlebo

Na ke dipehelo dife ho kenya/romela ditletlebo ka motsetedi kgahlano le diphethisetsano, dipolokelo tsa ditshireletso tsa bohareng hammoho le ntlo ya bohlweki e ikemetseng kapa ditho tsa yona kapa diofisiri le bahiruwana ba ditho?

OTC ho bolelwa Khaontareng **SAFCOM** e bolela Safex Clearing Company (pty) Ltd;
SRO e bolela Mokgatlo wa Botsamaisi
FMA ho bolelwa Molao wa No 19 wa 2012 wa Dimmaraka tsa Ditjhelete
Molao wa FAIS ho bolelwa Molao wa Dikeletso ka tsa Ditjhelete le Ditshebeletso tsa Bonamodi/Bothusi wa No. 37 wa 2002

Na ke eng tletlebo ya motsetedi?

Tletlebo ya motsetedi e hlakiswa jwaloka tletlebo efe kapa efe e amanang le dipehelo tsa ditshebeletso tse laolwang (ditshebeletso tse laolwang ke diphethisetsano, dipolokelo tsa ditshireletso e bohareng kapa ntlo ya bohlwekisi e ikemetseng) moo motsetedi a hlalolang hore ha a tshwareha hantle teng kapa a ka nnang a senyehelwa ke ho se sebetswe hantle tsamaisong ya ditjhelete ka lebaka la setho kapa moofisiri kapa mohiruwana wa setho:

- Ho tlola molao kapa ho hloleha ho ikamahanya le taelo efe kapa efe eo o e fuweng ke motsetedi kapa tumellano efe kapa efe kapa boikarabelo boo ho dumellanweng ka bona le setho;
- Tlolo ya molao kapa ho hloleha ho ikamahanya le FMA, melawana le ditaelo tsa SRO;
- Ho itshwara ka tsela e sa tshepahaleng, bohlaswa kapa ho se kgathalle; kapa
- Ho itshwara motsetedi ka mokgwa o hlokanang tlhomphe le kutlwano kapa o sa bontshe tekano.

Thoko ho ditlletlebo tsena tse ka hodimo kgahlano le setho kapa diofisiri kapa bahuruwa ba bona, batsetedi ka boela ba ba le ditlletlebo kgahlano le:

- SRO e sa phethahatseng boikarabelo ba yona ba bolaodi, a sebetsa ka mokgwa o ke keng wa ntshetsapele maikemisetso a FMA jwaloka ha a le teng lenaneng la karolo ya 2 la FMA kapa bakeng sa tlolo ya dipehelo tsa FMA.

Batsetedi ba romelwa/ bontshwa melawana a diphethisetsano ho latela dipehelo le ditsamaiso bakeng sa ho romela ditlletlebo le ditseko, khopi ya teng e a fumaneha webosaeteng ya diphethisetsano.

MOHATO WA 1: Kenya/Romela tletlebo ho setho

Tletlebo ya motsetedi kgahlano le setho e tlamehile pele e kenngwe/romelwe le ho buisanwa ka yona le setho se nepahetseng ho latela dipehelo/ditsamaiso tsa ka hare tsa ho sebetsana le tletlebo ya setho. Tsamaiso ya ka hare ya ho sebetsana le tletlebo ya setho e thusa ka ho amohelwa ditlletlebo tsa motsetedi, phuputso nepahetseng ya ditlletlebo

tse jwalo, tsamaiso e nepahetseng ya ho etsa qeto ka ho amana le karabo eo motlletlebi wa motsetedi a e fuweng, tsebiso la qeto ho motsetedi hammoho le direkoto tsa ditlletlebo tseo.

MOHATO WA 2: Kenya/Romela tletlebo le SRO

Haeba motsetedi a sa kgotsofatswa ke tharollo eo a e fuweng ke setho kapa haeba e ntse e sa rarollwa, motsetedi o tlamehile ho romela tletlebo ka ho ngolla SRO e amehang moo a fanang ka dintlha ka botlala tsa taba e amehang. SRO e tla etsa ka hohlehohle ho sebetsana le tharollo ya tletlebo mahareng a setho le motsetedi.

MOHATO WA 3: Romela/Kenya tseko le mosireletsi wa diinshoreense ya thontsweng ke diphethisetsano

Haeba SRO ha a sa kgone ho thusa ka tharollo ya tletlebo ena, SRO (empa fela e amanang le diphethisetsano) a ka nna a hlakisa hore tletlebo ya tseko mme ho tla sebetsanwa le yona le tletlebo e sa rarollwang ho latela melawana ya tharollo ditseko, haeba motsetedi o kgetha ho latela tsamaiso ya tseko ya ho rarolla tseko hape le haeba mokgwa wa tshebetso o hlakisitsweng melawaneng ya diphethisetsano o latetswe. Ha ho le jwalo, tseko eo e tla romelwa/fetisetswa ho mosireletsi wa diinshoreense, ya thontsweng tlasa sekema sa tharollo ya tlelaente ya diphethisetsano, ya ananetsweng ho latela Molao wa Dikema tsa Mosireletsi wa Ditshebeletso tsa Dijhelete wa 2004.

Ho tlamehile ho ikamahangwe le qeto e entsweng ke mosireletsi hammoho le mokgatlo kgahlano le qeto e entsweng nakong ya beke e le nngwe ya ho etswa ha qeto e entsweng ke mosireletsi wa diinshoreense.

Haeba SRO e hloka sekema sa tharollo ya ditletlebo e tsebisahalang ka molao, jwaloka nyewe e jwalo ya polokelo ya ditshireletso e bohareng, motletlebi a ka nna a romela tletlebo ho Mosireletsi wa Ditshebeletso tsa Ditjhelete. Tletlebo e tlamehile ho amana le tshebetso/taolo ya ditjhelete kapa temalo/tshenyehelo/kotsi ho latela tlolo ya molao kapa ho hloleha ho ikamahanya le diphelelo tsa FMA.

Motletlebi o tla hloka ho thusa/fana ka Mosireletsi wa Inshoreense ka bopaki ba hore motletlebi o lekile ho rarolla tletlebo. Sena se ka etswa ka ho thusa/fana ka khopi ya SRO kapa karabo ya ho qetela ya FSB, hammoho le mabaka a motletlebi a ho hanana le karabo. Tletlebo eo e tlamehile ho romelwa/kenngwa e ngotswe ho Mosireletsi hammoho le ditokomane dife kapa dife tse e tshehetsang.

Dipehelo tsa ho sebetsana le ditletlebo tsa motsetedi kgahlano le diSRO kapa baofisiri le bahiruwa ba ditho tsa diSRO.

MOHATO WA 1: Kenya/Romela tletlebo le SRO

Tletlebo ya motsetedi kgahlano le SRO e tlamehile pele e kenngwe/romelwe le ho buisanwa ka yona le SRO e nepahetseng. Ho tlamehile ho fanwe ka dintlha ka botlalo tsa SRO.

MOHATO WA 2: Kenya/Romela tletlebo le FSB

Haeba tletlebo eo e ntse e sa rarollwa ke SRO, motsetedi a ka nna a tswela pele ho kenya/romela tletlebo ho Lefapha la FSB la Dimmaraka tsa Ditjhelete. Ho tla buisanwa ka tletlebo le SRO e nepahetseng ka sepheo sa ho etsa bonnete ba hore SRO o sebedisitse metjha yohle ho rarolla tletlebo hore mahlakore ohle a amehang a kgotsofale.

Dipehelo bakeng sa ho romela/kenya ditletlebo tsa motsetedi ho FSB

Na ditletlebo tsa motsetedi di lokela ho romelwa jwang?

Ditletlebo tsa motsetedi di tlamehile ho romelwa ka ho ngola. Lebaka la sena ke ho fumana nalane/boitshetleho le mabaka a nnete bakeng sa tletlebo le ho thusa FSB ho buisana ka tletlebo ya motsetedi le SRO e nepahetseng/tshwanetseng.

Ditlitlebo di ka nna tsa romelwa ke mokgwa ofe kapa ofe o latelang:

- Tlatsa foromo ya tletlebo e fumanehang inthaneteng, webosaeteng ya FSB, yona ke www.fsb.co.za. Haeba batsetedi ba sa kgone ho laolla foromo ya tletlebo ya FSB, ba ka nna ba buisana le Tshebeletso ya Bareki ya FSB ho 0800110443/0800202087 ho fumana khopi; kapa
- Romela imeili ho Molaodi wa tsa Molao: Lefapha la Dimmaraka tsa Ditjhelete, info@fsb.co.za kapa
- Ngola lengolo ho: Molaodi wa tsa Molao: Lefapha la Dimmaraka tsa Ditjhelete, Lebokose la Poso 35655, Menlo Park , Pretoria, 0102; kapa
- Romela tletlebo ka fekese ho Molaodi wa tsa Molao: Lefapha la Dimmaraka tsa Ditjhelete, +27 12 347 1379.

Na ho hlokeha ditsebiso dife?

- Batletlebi ba lokela ho fa FSB bonyane ditsebiso tse latelang:
- Lebitso le sefane sa motletlebi.
- Dintlha tsa ho buisana (ho kenyeletswa aterese ya poso, nomoro ya mohala, nomoro ya fekese hammoho le aterese ya imeili, ho tla tswa ka hore ke efe e sebetsang/hlokehang.
- Dintlha ka botlalo tsa motletlebi kapa tletlebo.
- Dikhopi tsa ditokomane dife kapa dife tse tshwanetseng/nepahetseng tse tshhehetsang tletlebo.
- Lebitso la SRO eo o tletlebang kgahlano le yena.
- Dintlha ka botlalo tsa mehato eo motletlebi a seng a e nkile ho rarolla tletlebo kapa tseko.
- Tharollo/Sepheho seo motletlebi a ratang/lakatsang ho se fumana.

Sepheho sa diphuphutso ho rarolla tletlebo

FSB e tla eletsa motletlebi ka ho mo ngolla ka sephetho/tharollo sa diphuphutso ho rarolla tletlebo ya motletlebi e tsamayang/hoketsweng mabaka.

Bakeng sa tshebetso e bobebe bakeng sa batsetedi, setshwantshong se ka fatshe mona ho fanwe ka dintlha ka botlalo tsa ho buisana le FSB, diSROs hammoho le Mosireletsi wa Ditshebeletso tsa Ditjhelete.

Ditlitlebo

Mosireletsi wa Bafani ba Ditshebetso tsa Ditjhelete (FAIS OMBUD)

Lebokose la Poso 74571
Lynwood Ridge
0040
Eastwood Office Park
Baobab House
Ground Floor
Lynnwood Ridge
0081
Mohala: +27 (0)12 470 9080
0860FAISOM
0860 324 766

JSE Limited

Lebokose la Poraevete X991174
Sandton
2146
One Exchange Square
Gwen Lane
Sandown
Mohala: + 27 (0)11 520 7000
Fekese: + 27 (0)11 520 8584
Imeili: info@jse.co.za
www.jse.co.za

Etela webosaete ya FSB ya FSB ya mantlha e fanang ka thuto ho moreki;
www.mylifemymoney.co.za ho fumana tataiso hore na o ka sebedisa tjhelete ya hao
jwang.

Strate Limited

Lebokose la Poso 78608
Sandton
2146
1st Floor
9 Fricker Road
Illovo Boulevard
Illovo
Sandton
2146

Mohala: + 27 (0)11 759 5300
Fekese: + 27 (0)11 759 5500
Imeili: info@strate.co.za
www.strate.co.za

Boto ya Ditshebetso tsa Ditjhelete

Lebokose la

Poso 35655
Menlo Park
0102
Riverwalk Office Park Block B
41 Matroosberg Road Ashlea Gardens
Extension 6, Pretoria
Mohala: + 27 (0)12 428 8000
Fekese: + 27 (0)12 347 0221
Imeili: info@fsb.co.za
www.fsb.co.za

Bukana ena ke ya FSB. Ha o batla ho e hatisa hape kapa ho e sebedisa o ka fumana tumello ho mongodi wa yona ka ho ngolla; Consumer Education Department of the Financial Services Board, Lebokose la Poso 35655, Menlo Park, 0102
Imeile: CED.consumer@fsb.co.za kapa
Letsetsa: 012 428 8000